

SVENSMARÖ

SKÖTSELPLAN

UPPRÄTTAD 1988

**Skogsvårdsstyrelsen
i Östergötlands län**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I ALLMÄN BESKRIVNING	5
1. ADMINISTRATIVA DATA	5
2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER	5
3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN	7
3.1 Naturförhållanden	7
3.2 Kulturhistoriska förhållanden	8
3.3 Markanvändning	8
3.4 Tillgänglighet	8
3.5 Slitage- och störningskänslighet	8
3.6 Anordningar för friluftslivet	8
3.7 Inventeringar, rapporter	8
II PLANDEL	9
4. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN	9
4.1 Övergripande mål	9
4.2 Generella riktlinier och åtgärder	9
4.2.1 Hävd av skogsområdet 59,5 ha	9
4.2.2 Hävd av kulturmarken 20,6 ha	10
4.2.3 Faunavård och jakt	10
4.2.4 Disposition och skötsel av vattenområdet	10
4.2.5 Disposition och skötsel av byggnader	10
4.3 Detaljbehandling av zon 3 - indelning i skötselområden	10
5. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	14
5.1 Övergripande mål	14
5.2 Riktlinjer och åtgärder	14
5.3 Tillgänglighet	14
5.4 Friluftsanordningar	14

5.5 Information.....	14
5.6 Utmärkning av naturreservatets gräns	15
6. TILLSYN	15
7. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER	15
8. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN	15
9. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN	15
9.1 Ekonomisk utredning	15

FÖRORD

Föreliggande förslag till skötselplan har upprättats under 1988 av skogsvårdsstyrelsen i Östergötland i samråd med bl a länsstyrelsen och berörda markägare.

SKÖTSELPLANEN BESTÅR AV TVÅ DELAR:

I ALLMÄN BESKRIVNING av naturreservat

II PLANDEL, som delas in i följande avsnitt

1. Administrativa data
2. Grund för beslut samt föreskrifter
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
4. Disposition och skötsel av mark och vatten
5. Anordningar för rekreation och friluftsliv
6. Tillsyn
7. Dokumentation av utförda åtgärder
8. Revision av skötselplanen
9. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Föreliggande skötselplan är översiktlig utom inom zon 3 där detaljplanering föreligger.

Inhångsersättning har utbetalats av staten till markägaren för del av skogsmarken, zon 1.

I den mån skötselåtgärderna inte uppfyller uppställda målsättningar bör de revideras snarast.

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Naturreservatets namn: Svensmarö naturreservat

Kommun: Söderköping

Socken: Sankt Anna

Fastighet: Svensmarö 1:1

Lägesbeskrivning: Svensmarö ligger i innerskärgården strax söder om Torön och ca 4 km So Sankt Anna.
Topografiska kartan 0871 och 0872 (8 H SV och SO)
Ekonomiska kartan 087 31 8H 3b Svensmarö

Areal: 315 ha

Landareal: 101 ha

Naturvårdsförvaltare: Reservatet skall i naturvårdshänseende förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i Östergötland i samråd med markägaren.

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

Området är avsatt som naturreservat, genom länsstyrelsens beslut med de föreskrifter som redovisas nedan under punkterna A - D.

Grunden för beslutet

Svensmarö är av mycket stort värde främst för djurlivet och inrymmer även ett omväxlande beteslandskap.

Syftet med reservatet är att bevara områdets naturmiljö med dess växt och djurvärld.

Med stöd av 7 § Naturvårdslagen förordnar länsstyrelsen det område som på till beslut hörande karta är avgränsat med grov heldragen linje för naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ Naturvårdslagen samt 9 § Naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § Naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. uppföra ny byggnad eller annan anläggning eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligen annat ändamål än det vartill byggnaden tidigare varit använd. Undantag kan efter läns-

styrelsens prövning meddelas för uppförande av byggnad för jordbruk, skogsbrukets- eller fiskets behov

2. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar området topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsformer

3. anordna upplag än för jord- och skogsbrukets behov

4. framdraga luftledning

5. anlägga väg

6. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som framgår av skötselplan. Åtgärderna inklusive virkestransporter får ej ske under tiden 1 feb - 15 aug

7. gödsla skogsmarken

B. Föreskrifter med stöd av 9§ Naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken (t ex jordarrendator) förpliktas tåla att de åtgärder vidtas som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10§ Naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. störa djurlivet (t ex genom att från nära håll fotografera fågelbo, lya, gryt eller motsvarande eller klättra i boträd)

2. medföra ej kopplad hund eller katt

3. göra upp eld i skogbevuxen mark eller på släta hållar

4. på ett störande sätt använda radioapparat, grammofon, bandspelare eller dylikt

D. Föreskrifter med stöd av 9§ Naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

1. Syftet med vården och förvaltningen:

Reservatet skall vårdas så att områdets naturmiljö med dess växt- och djurvärld bevaras

2. Skötselplan:

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården genom att fastställa bifogad skötselplan

3. Utmärkning:

Reservatet skall genom skogsvårdsstyrelsens försorg utmärkas i enlighet med svensk standard (SIS 03 15 22)

Intrångsersättning enligt 26§ Naturvårdslagen utgår.

Reservat- och ersättningsbestämmelserna för Svensmarö med undantag för Sannings- och Lindholmarna skall omprövas efter 10 år.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Geologi

Området består av huvudön Svensmarö med tillhörande vatten, den söder om Svensmarö belägna ön Sanningsholmen samt de smärre öarna Stora- och Lilla Lindholmarna. Även ön Ärholmen ingår i reservatet.

Öarna är belägna i huvudsak på en urbergsgrund av ådergnejs. De präglas av bergiga partier med hållar av urberg omväxlande med sänkor med djupare jordlager, oftast försumpade. Smärre mossar och kärr finns, bl a en väl utvecklad skvattramyr.

Jordarten morän överlagrar urberget i varierande mäktighet. I sänkor och dalstråk dominerar finkorniga jordarter. Centralt på Svensmarö vinnas ett större slättområde med finkorniga jordarter.

Vegetation

Svensmarö omfattar flera olika vegetationstyper, bl a finns tallhällmark, frisk och fuktig barrblandskog, väl utvecklad skvattramyr samt rena lövskogsområden både med ren björk som med inblandning av ädla lövträd. Svensmarö är representativ för innerskärgården - en blandning av gammal odlingsbygd i låglänta delar och högt belägna barrskogsområden. I söder finns tidigare odlingsmarker, numera nedlagda betesmarker. Här finns också vackert utbildade strandängar. Kring kulturmarken delvis ekområden av varierande ålder. På en sydslänt på den öst-västliga höjdryggen mellan de nedlagda betesmarkerna förekommer bl a vippärt, liljekonvalj och lundgröe.

Öster om gården en del väl utvecklade enbuskmarker.

Längst i väster, nära vattnet, finns vackra enbuskgrupper på en utbildad torrbacke med bl a solvända.

I norr vackert utbildad hällmarkstallskog med en riklig lavflora.

På Sanningsholmen, söder om Svensmarö, finns i väster rester av äldre odlingslyckor. Dessa är idag bevuxna med yngre ek och vildapel, ställvis med grov ek.

I öster, främst i SO finns en högt belägen, välutbildad hällmarkstallskog, bestående av grov, äldre tall. Gott om vindfällan, högstubbar och lågor. Kuddar av falsk vitmossa. Området är urskogsliknande I övrigt en blandning av frisk skogsmark (blåbärsristyp), torra hedtyper samt ren hällmark. I slutningarna mot norr och väst inslag av ek.

Centralt ett utbildat alkärr.

Övriga öar domineras av hällmarkstallskog, sänkor med lövträd, delvis med inslag av ädla lövträd.

Djurliv

Den högre faunan är välutvecklad bl a finns älg, rådjur, grävling, mink och fälthare i fasta stammar.

Fågellivet är art- och individrikt på grund av öns skiftande karaktär med omgivande grunda, vassrika vikar. Relativt rikligt med hålträdd finns i de äldre partierna av barrskogen.

Av kräldjuren finns två äldre observationer på Svensmarö av Hasselsnok (Tengnäs 1978).

Rasbranter, blockmark gör ön intressant även för den lägre faunan, speciellt landsnäckor.

Kulturmarken med omgivande lövdungar gynnar ett rikt insektsliv, speciellt dagfjärilar.

I den äldre barrskogen finns rikligt med torrakor och lågor, gynnsamt för vedlevande insekter.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Svensmarö var enligt uppgift permanent bebodd fram till 1955. Kulturmarken och dess användning kan spåras tillbaka till mitten av 1600-talet på äldre kartmaterial. De forna åkrarna på Sanningsholmen och den lilla f d åkern på Svensmarös norra del har troligtvis inte brukats sedan slutet av 1800-talet. Inom området finns bostadshus med tillhörande ekonomibyggnad. Dessa utnyttjas idag som fritidbostad.

3.3 Markanvändning

Delar av området, främst Ärholmen, Stora och Lilla Lindholmarna samt Sanningsholmen är frekventerade av besökande med båt. Betesbruk har under senare år bedrivits på kulturmarken. Skogsbruk bedrivs i huvudsak på Svensmarös norra och västra delar. Jakt bedrivs och är utarrenderad till Torönsborg.

3.4 Tillgänglighet

Området är endast åtkomligt med båt.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Risken för nedslitning är av underordnad betydelse, men viss risk föreligger utefter attraktiva strandnära områden. Delar av området hyser en störningskänslig fauna.

3.6 Anordningar för friluftslivet

Anordningar saknas för närvarande.

3.7 Inventeringar, rapporter

Området har inventerats ur florahänseende. I bilaga 1 finns en förteckning över inventeringar och rapporter som berör området.

II PLANDEL

4. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

4.1 Övergripande mål

Målet för områdets skötsel skall vara att uppnå och upprätthålla ändamålet med reservatet, se avsnitt 2 Grunden för beslutet

4.2 Generella riktlinier och åtgärder

4.2.1 Hävd av skogsområdet 59,5 ha

Mål:

Hävden av skogen skall syfta till en varierad och tilltalande miljö för djur, växter och människor. Möjligheterna att skapa lämpliga biotoper för utrotningshotade djur- och växtarter skall särskilt beaktas, samt att den ställvis urskogsliknande skogspartierna lämnas orörda till gagn för den lägre faunan.

Med avseende på skogliga åtgärder indelas skogsområdet i tre zoner:

- zon 1 orörd, delvis urskogsliknande skogsmark, som det redan är, eller delvis är, av staten utbetalad inträngsersättning för
- zon 2 skogsmark, där skogsskötsel skall bedrivas med syfte att vidmakthålla ett uthålligt skogsbruk, men där inga skötselåtgärder vidtas under skötselplanperioden
- zon 3 skogsmark, där skogsbruk skall bedrivas med syfte att vidmakthålla ett uthålligt skogsbruk under iakttagande av 21 § i Skogsvårdslagen eller de i skötselplanen föreslagna naturskyddsföreskrifterna

Riktlinier och åtgärder:

- zon 1 Inga åtgärder
- zon 2 Inga åtgärder under planperioden

För zon 3 gäller följande riktlinjer för skogsbruket:

1. Gödning och användning av kemiska bekämpningsmedel får inte ske enligt föreskrifterna (8§ NVL)
2. Skogsavverkning får endast ske efter utsynning av naturvårdsförvaltaren
3. Innan slutavverkning sker skall samråd ske med länsstyrelsen för att känsliga växt- och djurlokaler skall kunna skyddas
4. Av faunistiska skäl skall eftersträvas att gamla tallar sparas särskilt sådana som är lämpliga som boträd för hålbbyggare, liksom träd eller trädgrupper runt omkring de senare.

5. Alla virkestransporter skall ske på sådant sätt att skador på mark- och växande träd så långt möjligt undviks.

6. Självföryngring skall eftersträvas.

7. Vid anläggning och utveckling av nya skagsbestånd skall variation inom beståndet eftersträvas.

4.2.2 Hävd av kulturmarken 20,6 ha

Mål:

Att genom lämplig hävd bevara det öppna kulturlandskapet

Riktlinjer och åtgärder:

Kulturmarken skall hävdas och restaureras genom beteshävd och ev slätter om behovet uppkommer. De låga lövbeklädda åsarna röjes lätt innan betesdjuren påsläppes. Kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel får inte användas.

Beteshävd: Betning sker med ett till markens bärförmåga noga avpassat antal djur, av får eller nöt. För att få ett mer koncentrerat betetryck kan flera olika betesfällor inrättas. Se bil 4. Alternativt kan hela Svensmarö beteshävdas, såväl betesmark som skogsmark. Detta under förutsättning att tillräckligt antal djur kan anskaffas. Som engångsåtgärd kan ev betesmarken slåträs innan betesdjur påsläpps för att underlätta restaureringen av betesmarken.

4.2.3 Faunavård och jakt

Riktlinjer

Faunavårdande hänsyn skall tas vid utövande av jakt samt vid hävden av skogs- och kulturmark. Skogliga och andra arbetsföretag skall utövas under sådan tid på året och på sådant sätt att risken för allvarliga störningar för faunan, såväl den högre som för den lägre, blir så liten som möjligt.

4.2.4 Disposition och skötsel av vattenområdet

Vattenområdet bör inte upplåtas för sådana aktiviteter som kan medföra föroreningar eller störningar av växt- och djurliv. Vidare är det förbjudet enligt föreskrifterna för reservatet (8§ NVL), att utan länsstyrelsens tillstånd anlägga brygga. Likaså är det förbjudet för allmänheten, enl 10§ NVL, att genomföra sådana aktiviteter att föroreningar eller störningar på växt- och djurliv uppstår.

4.2.5 Disposition och skötsel av byggnader

Enligt föreskrifterna för reservatet (8§ NVL) är det förbjudet att uppföra ny byggnad eller ändra befintlig byggnader för att tillgodose ett väsentligen annat ändamål än det vartill byggnaden tidigare varit använd.

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnader eller anläggning för jordbrukets-, skogsbrukets eller fiskets behov.

4.3 Detaljbehandling av zon 3 - indelning i skötselområden

Skogsområdet i zon 3 indelas i skötselområden, som redovisas och numreras i denna beskrivning och på bifogad skötselplankarta.

Zon 3:

Naturvårdshänsyn bör tas vid slutavverkning inom resp skötselområde. Skogsavverkning får endast ske efter samråd med länsstyrelsen och efter utsyning av skogsvårdsstyrelsen och syfta till att rik och varierande miljö för fauna och flora upprätthålls.

- avverkning får inte ske på hållmarker eller andra impediment
- avverkning och transport måste ske under tiden 15/8 - 1/2 eller efter samråd med länsstyrelsen
- enstaka vindfällen, äldre än två år, kvarlämnas för den lägre faunan och floran
- bärande träd och buskar kvarlämnas

SKÖTSELOMRÅDE 1 (1,1 ha)

Beskrivning:

Grov tallskog, ca 130 år, på frisk marktyp. Partier med yngre gran och tall förekommer ställvis. Virkesförråd ca 200 m³ sk/ha

Målsättning:

Nytt tallbestånd som innehåller en del grövre tall som kan utvecklas till boträd, samtidigt som en varierad miljö eftersträvas för växter och djur

Åtgärd:

Beståndet kan slutaavverkas, men ca 30 % kvarlämnas som fröträd. Dessa ingår sedan i det nya beståndet – en orörd strandzon av främst lövträd samt enstaka grova tallar kvarlämnas.

Manuell markberedning utförs.

Återväxt: Erforderlig röjning sker. Tall gynnas. Viss lövinblandning är önskvärd. Variation eftersträvas eftersom det är vid röjningen som det framtida beståndet delvis danas.

SKÖTSELOMRÅDE 2 (1,6 ha)

Beskrivning:

Äldre talldominerad blandskog på frisk mark. Virkesförråd ca 250 m³ sk.

Målsättning:

Fortsatt blandskog med inslag av ett visst lövinnehåll. Stort inslag av äldre tall.

Åtgärd:

Avverkning av främst gran. En tät skärm (50%) av tall kvarlämnas. Naturlig föryngring utnyttjas

Återväxt:

Erforderlig röjning sker. Viss lövinblandning är önskvärd. Variation eftersträvas.

SKÖTSELOMRÅDE 3 (1,0 ha)

Beskrivning:

Olikåldrig tall, ställvis mycket gles, med inslag av gran, björk och ek på mark med växlande bonitet. I väster mot kraftledningen och kulturmarken mer välslutet.

Målsättning:

Fortsatt blandskog med inslag av äldre tall.

Åtgärd:

Den glesa delen kan slutavverkas, men ca 50 % av tallar ställes som fröträd. Dessa kan sedan ingå i nytt bestånd. Den tätare och mer välslutna delen gallras, uttag ca 25 %.

Naturlig föryngring eftersträvas, eventuellt kompletterad plantering - i så fall manuell markberedning.

Återväxt:

Erforderlig röjning utförs om så är påkallat.

Härvid eftersträvas variation.

Naturvårdshänsyn bör tas vid olika gallringsföretag:

- avverka inte på hållmarker
- avverkning och transport sker under tiden 15/8 - 1/2 eller efter samråd med länsstyrelsen
- högstubbar, torrträd och boträd sparas
- vindfällen äldre än två år kan kvarlämnas för den lägre floran och faunan
- bärande träd och buskar sparas
- skogsvårdsåtgärderna skall syfta till en varierad och tilltalande miljö för fauna och flora

SKÖTSELOMRÅDE 4 (0,4 ha)

Beskrivning:

Blandbestånd på bergbunden mark med enstaka överståndare av äldre tall.

Målsättning:

Fortsatt blandbestånd

Åtgärd:

Äldre gran plockhugges, i övrigt ingen åtgärd

SKÖTSELOMRÅDE 5 (1,2 ha)

Beskrivning:

Medelålders grandominerad blandskog på frisk och bördig mark. Enstaka äldre tall och enstaka lövträd. I södra delen bergsområde med olikåldrig gles tall.

Virkesförråd ca 200 m³ sk/ha.

Målsättning:

Grandominerad blandskog där grövre tall ingår samtidigt som ett visst lövinslag bibehålles.

Bergsområdet lämnas orört.

Åtgärd:

Gallring främst bland gran. Uttag ca 25 %.

SKÖTSELOMRÅDE 6 (1,2 ha)

Beskrivning:

Olikåldrig blandskog med inslag av gran, björk och ek på mark med växlande bonitet. Ett smärre alkärr ingår i beståndet. Virkesförråd ca 200 m³ sk. Delvis kulturpåverkat.

Målsättning:

Fortsatt blandskog med stort inslag av lövträd beroende på markförhållandet. Alkärret lämnas orört.

Åtgärd:

Kan gallras med ett uttag av ca 25 % - brynet mot kulturmarken hålles intakt.

SKÖTSELOMRÅDE 7 (1,0 ha)

Beskrivning:

Bergbunden, kuperad mark, bevuxen med olikåldrig skog, i huvudsak äldre tall. Ålder ca 110 år. Beståndet är tvåskiktat, dvs grov tall med underväxt av yngre ek och tall.

Målsättning:

Området kan utvecklas till ett blandbestånd med i huvudsak ek, men med inslag av äldre tall.

Åtgärd:

Området genomgallras med försiktighet, uttag ca 15 % - Brynet mot kulturmarken hålles intakt.

SKÖTSELOMRÅDE 8 (1,3 ha)

Beskrivning:

Yngre barrblandbestånd på mark med växlande bonitet. Överståndare av tall. Virkesförråd ca 200 m³ sk.

Målsättning:

Fortsatt barrblandbestånd med inslag av äldre tall.

Åtgärd:

Gallring i yngre partier. Uttag ca 25 %. Avverkning av överståndare. 50 % kvarlämnas.

SKÖTSELOMRÅDE 9 (4,3 ha)

Beskrivning:

Ungskogsområde, ojämnt, med en blandning av löv och barr. Någon överståndare av äldre lövträd.

Målsättning:

Området kan utvecklas till ett blandbestånd med stor andel lövträd, främst i fuktiga partier.

Åtgärd:

Erforderlig röjning utföres. Härvid eftersträvas att ett variationsrikt bestånd uppkommer som möjliggör ett rikt växt- och djurliv. Överståndaren ingår i det nya beståndet.

SKÖTSELOMRÅDE 10 (0,5 ha)

Beskrivning:

Blandbestånd på delvis bergbunden och kuperad mark. Yngre, ställvis välslutet.

Målsättning:

Beståndet kan gallras. Uttag ca 25 %.

SKÖTSELOMRÅDE 11 (3,8 ha)

Beskrivning:

Övervägande hållmarkstallskog på något kuperad och bergbunden mark. Inslag av olikåldrig gran. Enstaka ekar, fågelbär samt vildapel. I sänkor med bättre markförhållanden gran och lövskog. Små betespräglade enbackar. Ett par smärre välutvecklade alkärr.

Målsättning:

Nuvarande blandsskogstyp bibehålles. De ljusöppna ytorna bevaras. Alkärren lämnas utan åtgärd.

Åtgärd:

Tätare partier genomgallras medan skog på hållmark lämnas orörd. Inga skogsbruksåtgärder i alkärren - uttransport av virket måste ske på sådant sätt att sänkorna inte körs sönder.

5. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

5.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är att bevara delar av skogsområdet med dess känsliga fauna mot exploatering, samt att bibehålla kulturmarken i hävdad skick. Med hänsyn till ändamålet skall inga anläggningar för friluftslivet uppföras inom reservatet.

5.2 Riktlinjer och åtgärder

5.3 Tillgänglighet

Ändring av nuvarande förhållanden är inte aktuell

5.4 Friluftsanordningar

Friluftsanordningar (markerade leder etc) saknas. Likaså saknas sanitära anordningar, eldplatser och renhållning.

5.5 Information

Informationsskyltar skall uppsättas genom naturvårdsförvaltarens försorg på lämpliga platser i reservatet.

5.6 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

6. TILLSYN

Tillsynsman skall utses vid eventuellt behov, men är inte aktuellt i dagsläget.

7. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- zon och skötselområde
- utförd åtgärd inom respektive zon och skötselområde
- år och månad för åtgärdens genomförande
- kostnader för naturvårdsförvaltningen
- finansiering
- ev intäkter
- ev notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom reservatet

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid eventuell redigering av skötselplanen.

8. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

Skötselplanen gäller för överskådlig framtid vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall däremot ses över vart 10:e år eller i övrigt när berörda parter anser det påkallar. Översynen gäller främst följande punkter:

- åtgärder på skogsmarken inom zon 3 inom ramen för i skötselplanen angivna mål och riktlinjer

9. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

9.1 Ekonomisk utredning

Naturvårdsförvaltaren har tillsammans med länsstyrelsen gjort en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen bilägges.

Bekostas av markägaren:

Markägaren svarar för kostnader i samband med normal skötsel av fastigheten.

Bekostas av naturvårdsförvaltaren:

- framställning och utplacering av informationsskyltar
- utmärkning av reservatets gräns
- tillsyn
- vid iståndsättning och underhåll av betesmark är markägaren inte skyldig att utföra eller bekosta åtgärder som föranletts av naturvårdens spec krav. Sådana åtgärder bekostas av naturvården.
- om det vid skötselåtgärd inom kulturmarken utfaller gagnvirke skall avtal träffas mellan markägaren och naturvårdsförvaltaren om vem som skall utföra åtgärden eller bära kostnaden. Om åtgärden utförs av naturvårdsförvaltaren skall kostnaden räknas av från inkomsten för

gagnvirket. Uppstår därvid underskott bestrids detta av naturvården medan eventuell nettointäkt tillfaller markägaren.